

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 8Svk/20/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0923100665
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anita Filová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:0923100665.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anity Filovej, zo sudkyne Mgr. Kristíny Babiakovej a sudcu JUDr. Rastislava Dluhoša, PhD. (sudca spravodajca), v právnej veci žalobcu: J.. W. A., nar. X. Y. XXXX, bytom B. XX, XXX XX. B., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci - kancelária Prešov, so sídlom Masarykova 10, 080 01 Prešov, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaPO-79634/15163/2023-121146/2023 z 10. októbra 2023, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Správneho súdu v Košiciach č. k. 5S/11/2023-69 z 21. novembra 2024, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietá.
- II. Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

I. Konanie pred orgánmi verejnej správy

1. Žalovaný rozhodnutím č. KaPO-79634/15163/2023-121146/2023 z 10. októbra 2023 (ďalej aj ako „rozhodnutie žalovaného“) podľa § 1 ods. 1, ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) a podľa § 10 ods. 5 a § 11 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej ako „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci obnovy konania vedeného pod sp. zn. 13C/80/2012, o ktorej je vedené konanie na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 16C/13/2023.

2. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný zhrnul skutkový stav. Dňa 10. júla 2023 mu bola doručená žiadosť žalobcu o poskytnutie právnej pomoci v právnej veci obnovy konania o zaplatenie sumy 25 000,- eur titulom ochrany osobnosti mŕtvej fyzickej osoby a náhrady nemajetkovej ujmy za nedostatočne poskytnutú zdravotnú starostlivosť zosnulej matke žalobcu. Spor bol právoplatne skončený 20. apríla 2016, t. j. dátumom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/19/2025 z 2. marca 2016, ktorým bol potvrdený zamietajúci rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 13C/80/2012 z 11. novembra 2014. Žalobca žiadal o priznanie poskytnutia právnej pomoci v konaní o jeho žalobe na obnovu konania podanej 18. mája 2023 na Okresný súd Spišská Nová Ves, vedenej pod sp. zn. 16C/13/2023.

3. Po preskúmaní žiadosti žalovaný uzavrel, že žalobca podal žalobu na obnovu konania zjavne po uplynutí objektívnej lehoty na jej podanie podľa § 403 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“); táto uplynula 20. apríla 2019. Neuznal argument, že žalobca musel čakať na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/94/2022 z 31. januára 2023 o jeho dovolaní v predmetnej veci, a v dôsledku toho sa o dôvodoch obnovy dozvedel až 20. marca 2023. Zhrnul, že nárok na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi nepriznal

z dôvodu zrejmej bezúspešnosti sporu, keďže žaloba na obnovu konania bola podaná oneskorene. Okrem toho z obsahu spisu nevyplýva existencia žiadneho z dôvodov pripúšťajúcich obnovu konania aj po márnom uplynutí lehoty troch rokov (§ 404 CSP).

II. Konanie pred správnym súdom a jeho rozhodnutie

4. Proti rozhodnutiu žalovaného podal žalobca správnu žalobu, požadujúc jeho zrušenie a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie. Rozhodnutie žalovaného považoval za nezákonné, neodôvodnené, zmätočné, chaotické, nepreskúmateľné, v odôvodnení nevysvetľujúce, v čom spočíva zrejmä bezúspešnosť sporu.

5. Správny súd v Košiciach (ďalej aj ako „správny súd“) rozsudkom č. k. 5S/11/2023-69 z 21. novembra 2024 (ďalej aj ako „napadnutý rozsudok“) správnu žalobu zamietol ako nedôvodnú podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej ako „SSP“), účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

6. V odôvodnení správny súd skonštatoval zákonnosť a vecnú správnosť rozhodnutia žalovaného, stotožniac sa s jeho závermi a zisteniami, na ktorých boli tieto závery založené. Aj podľa správneho súdu zákonná trojročná objektívna lehota na podanie žaloby na obnovu konania vedeného na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 13C/80/2012 uplynula žalobcovi 20. apríla 2019. V nadväznosti na to možno konštatovať, že žaloba na obnovu konania, doručená Okresnému súdu Spišská Nová Ves 18. mája 2023, bola podaná zjavne po uplynutí zákonnej lehoty. S prihliadnutím aj na § 404 CSP správny súd konštatoval, že v prípade žalobcu bolo správne vyhodnotené nesplnenie podmienky absencie zrejmej bezúspešnosti sporu. Žalovaný svoje zistenia presvedčivo odôvodnil, námietky žalobcu sú len prejavom jeho subjektívnej nespokojnosti.

III. Kasačná sťažnosť, vyjadrenia účastníkov

7. Proti napadnutému rozsudku podal žalobca (ďalej aj ako „sťažovateľ“) z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f), písm. g) a písm. h) SSP kasačnú sťažnosť, v ktorej navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň žiadal o priznanie nároku na náhradu trov konania, ako aj o oslobodenie od platenia súdneho poplatku za podanú kasačnú sťažnosť.

8. Sťažnostný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP identifikoval sťažovateľ v postupe správneho súdu, ktorý rozhodol o správnej žalobe na pojednávaní 21. novembra 2024 napriek tomu, že sa sťažovateľ vopred (20. novembra 2024) telefonicky ospravedlnil a ako dôvod neúčasti na pojednávaní uviedol finančné a zdravotné dôvody. Sťažovateľ priznal, že zrejme pritom opomenul požiadať o odročenie pojednávania. Uvedeným spôsobom došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

9. Sťažovateľ správneho súdu vytkol aj to, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP). Keďže uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/94/2022 z 31. januára 2023, ktorým bolo rozhodnuté o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Co/179/2015-160 z 2. marca 2016, mu bolo zo strany advokáta doručené až 20. marca 2023, nemohli rozsudky civilných súdov nadobudnúť právoplatnosť tak, ako tvrdí správny súd. Podľa sťažovateľa a jeho výkladu CSP sa vec pokladá za právoplatne skončenú až doručením rozhodnutia dovolacieho súdu o dovolaní. Z toho podľa neho vyplýva, že o tej istej veci sa nemôžu viesť súčasne dve konania, teda nemôže v tej istej veci prebiehať dovolanie a zároveň aj obnovu konania. Podanie dovolania a konanie o ňom vylučovalo možnosť podať žalobu na obnovu konania. Ak mu teda rozhodnutie dovolacieho súdu o jeho dovolaní bolo doručené 20. marca 2023, bola jeho žaloba na obnovu konania, podaná na súd 18. mája 2023, podaná v rámci zákonnej lehoty.

10. Sťažnostný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. h) SSP bol podľa sťažovateľa naplnený tým, že správny súd robil advokáta žalovanému, čo navodzuje zaujatosť rozhodujúceho senátu, a zároveň nijakým spôsobom nevyvracia pochybenia žalovaného, no len cituje ustanovenia zákona bez vlastnej argumentácie.

11. Žalovaný sa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti stotožnil so závermi napadnutého rozsudku, ktorý je primerane, dostatočne a zrozumiteľne odôvodnený. Kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú navrhol zamietnuť.

12. Na vyjadrenie žalovaného reagoval sťažovateľ podaním, v ktorom zotrval na už skôr prezentovaných názoroch a argumentácii.

IV. Argumentácia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky

13. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Najvyšší správny súd“ alebo „kasačný súd“), po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442

ods. 1 SSP) a je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k názoru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

14. Spornou otázkou, ku ktorej riešeniu bol kasačný súd sťažovateľom vyzvaný, je posúdenie správnosti záverov správneho súdu, ktorý rozhodnutie žalovaného nepovažoval za zaťažené žiadnou z väd vytýkaných správnu žalobou a stotožnil sa s jeho záverom o zmeškaní lehoty na podanie žaloby na obnovu konania a tiež posúdenie, či postupom správneho súdu, ktorý prejednal vec na pojednávaní, z ktorého sa sťažovateľ ospravedlnil, došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

15. Zákon o poskytovaní právnej pomoci definuje podmienky na priznanie právnej pomoci, pričom jednou z nich je, že v konaní, pre ktoré sa právna pomoc žiada, nesmie ísť o zrejmu bezúspešnosť sporu (§ 6 ods. 1 písm. b) zákona o poskytovaní právnej pomoci). Pri posudzovaní splnenia tejto podmienky nie je úlohou žalovaného nahrádzať súd a prejudikovať výsledok konania z vecnej stránky. Môže však a má skúmať, či v konkrétnom prípade už na prvý pohľad nie je zo skutkových tvrdení žiadateľa a pripojených dôkazov nepochybné, že jeho návrhu nebude možné vyhovieť, a to napr. pre zánik práva uplynutím času alebo keď žiadateľ opätovne, bez zmeny skutkovej alebo právnej pozície, vyvracia skutočnosti, ktoré už boli záväzne vyriešené v iných konaniach, či ak nemôže v súdnom konaní dosiahnuť úspech z procesných dôvodov, napr. pre márne uplynutie lehoty na podanie opravného prostriedku, resp. neprípustnosť opravného prostriedku podľa procesných predpisov.

16. Z obsahu administratívneho spisu mal kasačný súd preukázané, že sťažovateľ požiadal žalovaného o poskytnutie právnej pomoci v právnej veci obnovy konania vedeného Okresným súdom Spišská Nová Ves pod sp. zn. 13C/80/2012, predmetom ktorého bolo zaplatenie sumy 25 000,- eur titulom ochrany osobnosti mŕtvej fyzickej osoby a náhrady nemajetkovej ujmy za nedostatočne poskytnutú zdravotnú starostlivosť zosnulej matke sťažovateľa. Kasačný súd mal za nesporné tiež nasledujúce skutočnosti:

- pôvodné súdne konanie vedené Okresným súdom Spišská Nová Ves pod sp. zn. 13C/80/2012 bolo právoplatne skončené 20. apríla 2016 doručením rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/19/2025 z 2. marca 2016;

- žaloba na obnovu konania bola sťažovateľom podaná 18. mája 2023, konanie o nej vedie Okresný súd Spišská Nová Ves pod sp. zn. 16C/13/2023.

17. Podľa § 403 ods. 1 a 2 CSP žaloba na obnovu konania sa podáva v lehote troch mesiacov, odkedy sa ten, kto podal žalobu na obnovu konania, mohol dozvedieť o dôvode obnovy, alebo odo dňa, keď ho mohol uplatniť. Žaloba na obnovu konania sa podáva najneskôr v lehote troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia. Aplikujúc citovanú právnu normu na prípad sťažovateľa sa kasačný súd stotožňuje so záverom správneho súdu a žalovaného, že sťažovateľom podaná žaloba na obnovu konania bola podaná oneskorene (18.03.2023), pretože lehota na podanie tohto druhu žaloby mu uplynula už 20. apríla 2019. CSP upravuje aj situácie, kedy je možné úspešne sa domáhať povolenia obnovy konania aj po uplynutí trojročnej lehoty od právoplatnosti rozhodnutia (§ 404 CSP), avšak takýto dôvod jednak nebol sťažovateľom uplatňovaný, ani ho kasačný súd z obsahu spisu neidentifikoval.

18. Kasačný súd nesúhlasí s názorom sťažovateľa, že ak vo svojej veci podal dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nemohol podať žalobu na obnovu konania až do rozhodnutia o dovolaní. Konanie o dovolaní pred dovolacím súdom nie je plynulým pokračovaním súdneho konania v tretej inštancii, keďže súdne konanie podľa CSP je zásadne dvojinštančné, považuje sa za právoplatné skončené už doručením rozhodnutia krajského súdu o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, a to bez ohľadu na prípadné podanie naň nadväzujúceho mimoriadneho opravného prostriedku.

19. Pri dovolaní ide o konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku, akým je však aj žaloba na obnovu konania. V oboch prípadoch, ak príslušné súdy uznajú tieto mimoriadne opravné prostriedky za prípustné a dôvodné, sa nimi zasahuje do už právoplatne skončených vecí, pri dovolaní s tou podmienkou, že jeho podaniu musí predchádzať využitie riadneho opravného prostriedku - odvolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Ak teda sťažovateľ proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bola jeho kauza právoplatne skončená, podal dovolanie, nezbažil sa tým práva na využitie žaloby na obnovu konania.

20. S pomerne zjednodušujúcim prístupom k vysvetleniu aktuálnej právnej úpravy CSP kasačný súd uvádza, že dovolanie ako prostriedok nápravy väd súdnych rozhodnutí a konaní im predchádzajúcich slúži na korekciu najzávažnejších procesných pochybení a nesprávneho právneho posúdenia vecí, majúcich vplyv na zákonnosť rozhodnutí súdov nižších inštancií. Naproti tomu žaloba na obnovu konania je mimoriadnym opravným prostriedkom smerujúcim najmä k revízii skutkových zistení, na podklade ktorých sa v pôvodnom konaní rozhodlo, a ktoré sa neskôr ukázali napr. ako nepravdivé, chybné alebo neúplné. Faktický súbeh konania o dovolaní a konania o žalobe na obnovu konania je možný práve preto, že každý z týchto mimoriadnych opravných prostriedkov smeruje k zmene alebo zrušeniu právoplatného rozhodnutia súdu z odlišných dôvodov, čo zreteľne vyplýva z príslušných ustanovení CSP upravujúcich dôvody prípustnosti týchto mimoriadnych opravných prostriedkov. Keďže tieto dôvody si nekonkurujú,

ale sa navzájom dopĺňajú, nie je vylúčené, aby boli dotknutým účastníkom konania v totožnej veci využité bez toho, aby účastník konania musel vyčkať na rozhodnutie o prvom z ním zvolených mimoriadnych opravných prostriedkov. Sťažovateľ zvolil ako mimoriadny prostriedok nápravy rozhodnutia krajského súdu, s ktorého závermi nebol stotožnený, dovolanie. Neprišiel však týmto úkonom o možnosť podať do skončenia dovolacieho konania žalobu na obnovu konania, ak dospel v lehote na jej podanie k názoru, že je tu prítomný niektorý z dôvodov zakladajúcich jej prípustnosť.

21. K námietke, že napriek ospravedlneniu sťažovateľa správny súd neodročil pojednávanie na iný termín, kasačný súd uvádza, že sám sťažovateľ výslovne poukázal na to, že nepožiadal o odročenie pojednávania a vytýčenie nového termínu pojednávania v čase, kedy sa telefonicky ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní. Sťažovateľ doručil správne súdu písomné ospravedlnenie a žiadosť o odročenie pojednávania až 27. novembra 2024 (vyhotovené 21. novembra 2024). Kasačný súd dáva v tejto súvislosti do pozornosti ustanovenie § 114 SSP, podľa ktorého ak sa riadne predvolaní účastníci konania alebo ich zástupcovia na pojednávanie nedostavia, môže sa vec prejednať a rozhodnúť v ich neprítomnosti; konanie sa nesmie z tohto dôvodu prerušiť. Ak sťažovateľovi bránil v účasti na nariadenom pojednávaní dôležitý dôvod, a zároveň mal záujem o jeho odročenie bez prejednanía veci, bol povinný to správne súdu navrhnúť (pozri: BARICOVÁ, Jana, SEDLAČKO, František. In: BARICOVÁ, Jana, FEČÍK, Marián, ŠTEVČEK, Marek, FILOVÁ, Anita a kol. Správny súdny poriadok. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 621.). Z obsahu spisu - vrátane písomných podaní sťažovateľa - vyplýva, že o odročenie pojednávania pred jeho uskutočnením nepožiadal, preto správny súd postupoval v zmysle zákona, ak na riadne nariadenom pojednávaní dňa 21. novembra 2024 rozhodol o správnej žalobe napadnutým rozsudkom.

V. Záverečné zhodnotenie a odôvodnenie rozsudku v časti trov

22. Sumarizujúc vyššie uvedenú argumentáciu kasačný súd uzatvára, že nezistil dôvodnosť kasačných námietok sťažovateľa. Rozsudok správneho súdu považuje za dostatočne odôvodnený a vychádzajúci zo správneho právneho posúdenia veci. Preto kasačnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

23. náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že ju žiadnemu z účastníkov nepriznal, keďže sťažovateľ nemal úspech v kasačnom konaní a u procesne úspešného žalovaného nezistil výnimočné dôvody, pre ktoré by mohol spravodlivo požadovať náhradu trov konania (§ 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 a § 168 SSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (§ 463 SSP v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.